

Ve své práci se věnuji problému přetrvávajících vzdělanostních nerovností. Účast v celoživotním vzdělávání do značné míry předurčuje naše životní šance, proto je tak důležitá podpora rovnocenných vzdělávacích možností.

Po krátkém představení tématu probírám v první kapitole různé teoretické koncepce rovnosti. Jejich porovnání ukazuje, že představy o charakteru rovnosti v přístupu ke vzdělávání se mohou velmi lišit a jen stěží lze některý pohled zanedbat či odmítnout.

Rozhodnutí zahlazovat pomocí vzdělávání společenské nerovnosti musíme opřít o důkaz, že reprodukce či prohloubení těchto nerovností představuje nespravedlnost či diskriminaci v uplatňování individuálních sociálních práv. Není svobody bez reálně dostupné alternativy a právě tak není morálně ospravedlnitelné jakékoli znevýhodnění založené na jiných faktorech než je úroveň schopností a individuální úsilí. Dále upozorňuji na nešťastné důsledky rozšíření tržní orientace na oblast vzdělávání a analyzuji různé teoretické přístupy k přerozdělování ve prospěch zrovnoprávnění přístupu ke vzdělávání.

Třetí část rozebírá hlavní sociologické teorie, které vysvětlují genezi a pravděpodobnou reprodukci vzdělávacích nerovností. Pozornost je věnována teorii meritokracie, různým teoriím vzdělanostních reprodukcí a teorii racionální volby.

Přístup širokých mas k vyššímu stupni vzdělání nerovnosti neodstraní, jak ukazuje čtvrtá kapitola. Jakkoli žádoucí se demokratizace jeví, existují strukturální mechanismy schopné i v této situaci generovat nerovnosti nového druhu.